

Měšťan, Antonín

[Grochowski, M. Słownik polskich przekleństw i
wulgaryzmów]

Opera Slavica. 1998, vol. 8, iss. 2, pp. 71-72

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117074>

Access Date: 03. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

něle v porovnání s předchozím) označení používané ve slovnících pro frazeologická spojení (♦) s uvedením slovesných frazeologických spojení k danému termínu, např. v hesle ЗАМЕНА ♦ выйти на замену.

Součástí hesla je používání zkratkových slov – pro označení původu přejatých slov (zde dominuje angličtina), pro určení slovesného vidu, ale vyskytují se i zkratky používané v oblasti sportovní terminologie ЧМ (чемпионат мира), ЧЕ (чемпионат Европы), СЭ (Спорт-экспресс /Российская ежедневная газета/) aj.

Pro ilustraci uvádíme příklad slovníkového hesla – běžně používaný výraz „ЗАЩИТА“, ke kterému se v dalších odstavcích uvádějí slovní spojení, doplněná názornými příklady v kratším kontextu:

ЗАЩИТА 1. Разновидность тактических действий: совокупность мер, направленных игроками на то, чтобы сохранить ворота своей команды в неприкосновенности, оградить их от атак соперников; то же, что оборона (в 1-м знач.)
<пříklad >

Зонная защита (зонный метод, зонный принцип защиты) <....>

Персональная защита <....>

Смешанная защита <....>

Závěrem lze konstatovat, že ačkoliv se jedná o příručku zahrnující slovní zásobu s velice úzkou sportovní tematikou, je třeba kladně ocenit snahu o utřídění, o všestranný výklad jednotlivých hesel, ujasnění významů a především zařazení a výklad mnohých přejatých a v současné době již internacionálních výrazů (často synonymických k ruským ekvivalentům). Slovníček pravděpodobně nepředstavuje vyčerpávající přehled terminologie v dané sféře, ale poskytuje dostatečnou představu o aktuálních výrazech a spojeních, se kterými přicházejí do styku nejen odborníci, ale celá veřejnost.

Jiřina Svobodová

Grochowski, M.: Słownik polskich przekleństw i wulgaryzmów. Wydawnictwo Naukowe PWN, Varšava 1996, 185 s.

V knižnici Słowniki Języka Polskiego vyšla práce, která se odborně zabývá vulgarismy v dnešní polštině. Po roce 1989 v Polsku, stejně jako v jiných zemích, kde po desetiletí vládli komunisté, začaly vycházet nejčastěji anonymní slovníky vulgarismů, které měly s lingvistikou málo společného. Vyhovovaly spíše potřebě určitých kruhů veřejnosti vidět vytištěné velké množství obscénních a vulgárních výrazů, které byly součástí každodenního slovního projevu velké části populace, nesměly se však dlouho objevit v tištěných textech a už vůbec nemohly být předmětem pozornosti lexikografů.

Grochowski abecedně uspořádal nejužívanější polské vulgarismy a často je doprovdil citáty z různých literárních děl (mj. z polského překladu Hrabalových „Tanečních

hodin pro starší a pokročilé“ z roku 1991). Nepřekvapuje, že většina polských vulgarismů souvisí se sexuální životem a vyměšováním. Autor upozorňuje, že některé výrazy jsou zastaralé. Je jisté, že značná část dnešních „živých“ polských vulgarismů po poměrně krátké době rovněž zastaralá a bude nahrazena novými.

Určitý počet výrazů, uvedených ve slovníku, má příbuzné výrazy v jiných slovanských jazycích, také v češtině. Je však zřejmé, že v tomto ohledu jsou si zvláště blízké polština a ruština. Udivuje, že v jinak bohaté bibliografii (s. 180–185) nejsou uvedeny slovníky vulgarismů v jiných slovanských jazycích, které v posledních letech vyšly ve velkém počtu.

Antonín Měšťan